

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO PROSVJETE I SPORTA
U P R A V A   Z A   N A D Z O R
Područna jedinica Osijek

HRVATSKO MATEMATICKO DRUSTVO
Podružnica Osijek
Požeško matematičko društvo
Podružnica Zupanije Vukovarsko-srijemske

5. REGIONALNO NATJECANJE IZ MATEMATIKE
ZA UČENIKE VI. RAZREDA OSNOVNIH SKOLA
ŽUPANIJA:
OSJECKO-BARANJSKE, POŽEŠKO-SLAVONSKE, VUKOVARSKO-SRIJEMSKA,
BRODSKO-POSAVSKE I VIROVITICKO-PODRAVSKE

Požega, 25. svibnja 1996. godine

Z a d a c i :

1. Izračunati:

$$I = \frac{1 - \frac{x-1}{x+1}}{1 + \frac{x(x-1)}{x+1}}, \text{ ako je } x = -\frac{1}{5}$$

2. Dva igrača igraju igru. Prvi kaže jedan broj od 1 do 10, drugi tom broju pribroji svoj broj od 1 do 10, na taj zbroj prvi ponovno dodaje proizvoljan broj od 1 do 10, ... Pobjeđuje onaj tko prvi stigne do zbroja 100. Pomožite prvom igraču da sigurno dobije igru. Obrazložite odgovor!

3. Dan je niz brojeva $a_1, a_2, a_3, \dots$. Zbroj prva dva broja jednak je trećem broju ($a_1 + a_2 = a_3$), zbroj drugog i trećeg broja jednak je četvrtom broju ($a_2 + a_3 = a_4$), zbroj trećeg i četvrtog broja jednak je petom broju ($a_3 + a_4 = a_5$), ... Ako je peti broj jednak 1, izračunati zbroj S_6 prvih 6 brojeva!

4. Zbroj znamenaka traženog dvoznamenkastog broja A je 14. Ako od tog broja A oduzmemo prirodan broj a , dobivamo dvoznamenkasti broj B zamijenjenih znamenki (u odnosu na broj A). Što sve može biti broj a ? Što sve možemo uzeti za dvoznamenkasti broj A ?
Izvršiti raspravu (diskusiju)!
5. Dan je kvadrat $ABCD$. Ako su E i F redom polovišta stranica $\overline{BC}$ i $\overline{CD}$, dokazati da se $\overline{AE}$ i $\overline{BF}$ sijeku pod pravim kutom!

(SVAKI ISPRAVNO I POTPUNO RIJESEN ZADATAK S OBRAZLOŽENJEM
VREDNUJE SE S 10 BODOVA).

REGIONALNO NATJECANJE
1996. godina
Slavonija - Osječka regija
RJEŠENJA - 6. RAZRED

1.

1. način:

$$I = \frac{1 - \frac{x-1}{x+1}}{1 + \frac{x(x-1)}{x+1}} = \frac{\frac{x+1-x+1}{x+1}}{\frac{x+1+x^2-x}{x+1}} = \frac{2}{x^2+1} = \frac{2}{\left(\frac{1}{9}\right)^2+1} = \frac{2}{\frac{1}{81}+1} = \frac{\frac{2}{1}}{\frac{82}{81}} = \frac{81}{41}$$

2. način:

$$I = \frac{1 - \frac{x-1}{x+1}}{1 + \frac{x(x-1)}{x+1}} = \frac{1 - \frac{\frac{1}{9}-1}{\frac{1}{9}+1}}{1 + \frac{\frac{1}{9}\left(\frac{1}{9}-1\right)}{\frac{1}{9}+1}} = \frac{1 - \frac{\frac{9}{10}}{\frac{10}{9}}}{1 + \frac{\frac{1}{9} \cdot \left(-\frac{8}{9}\right)}{\frac{10}{9}}} = \frac{1 + \frac{4}{5}}{1 - \frac{4}{45}} = \frac{\frac{9}{5}}{\frac{41}{45}} = \frac{81}{41}.$$

2. Krenimo unazad. Prvi će stići do zbroja 100 (a time i pobijediti) onaj tko prvi stigne do zbroja 89, jer je $100-89=11$, pa koji god $x \in \{1,2,3,\dots,10\}$ kaže protivnik, ovome će uvijek ostati broj $11-x \in \{1,2,3,\dots,10\}$ kojim dolazi do konačnog zbroja 100. Gledamo dalje unazad. Do zbroja 89 prvi će stići onaj tko prvi stigne do zbroja 78 jer je $89-78=11$, pa koji bi god broj $y \in \{1,2,3,\dots,10\}$ rekao protivnik, ovome će ostati broj $11-y \in \{1,2,3,\dots,10\}$ kojim dolazi do zbroja 89. Nastavljajući put unazad, vidimo da pobjeđuje onaj tko prvi stigne do zbrojeva 67, 56, 45, 34, 23, 12 i konačno do broja 1.

Dakle, prvi mora reći broj 1, a zatim redom dobivati zbrojeve 12, 23, 34, 45, 56, 67, 78, 89 i konačno 100.

3. Neka je $a_1=x$, $a_2=y$. Iz uvjeta zadatka tada proizlazi:

$$a_3 = a_1 + a_2 = x + y$$

$$a_4 = a_2 + a_3 = y + (x+y) = x + 2y$$

$$a_5 = a_3 + a_4 = (x+y) + (x+2y) = 2x + 3y$$

$$a_6 = a_4 + a_5 = (x+2y) + (2x+3y) = 3x + 5y$$

...

Kako je $a_5=1$, tada je $2x+3y=1$ (*), pa je zbroj prvih šest brojeva:

$$\begin{aligned} S_6 &= a_1 + a_2 + a_3 + a_4 + a_5 + a_6 \\ &= x + y + (x + y) + (x + 2y) + (2x + 3y) + (3x + 5y) \\ &= 8x + 12y \\ &= 4 \cdot (2x + 3y) \quad (\text{iskoristimo jednakost (*)}) \\ &= 4 \cdot 1 = 4. \end{aligned}$$

4. $A = \overline{x(14-x)} = 10x + (14-x) = 9x = 14$ traženi dvoznamenkasti broj,
 $B = \overline{(14-x)x} = 10 \cdot (14-x) + x = 140 - 9x$ dvoznamenkasti broj zamijenjenih znamenki, $x \in \{1, 2, 3, \dots, 9\}$, $A - a = B$, $a \in \mathbb{N}$, $9x + 14 - a = 140 - 9x$, $18x = 126 + a$: 18,
 $x = \frac{126+a}{18}$, $x = 7 + \frac{a}{18}$. Kako je $x \in \{1, 2, 3, \dots, 9\}$ i $a \in \mathbb{N}$, iz toga slijedi da je $a \in \{18, 36\}$,
odnosno $x \in \{8, 9\}$ i $14 - x \in \{6, 5\}$, tj.

a	18	36
$\frac{a}{18}$	1	2
$x = 7 + \frac{a}{18}$	8	9
14-x	6	5

Traženi brojevi (A) su 86 i 95.

Pokus (provjera): $A - a = B$, $86 - 18 = 68$, $68 = 68$;
 $A - a = B$, $95 - 36 = 59$, $59 = 59$.

5. Neka su ispunjeni uvjeti zadatka i neka je $G = \overline{AE} \cap \overline{BF}$ (djelište dužina $\overline{AE}$ i $\overline{BF}$). Ako je duljina stranice kvadrata jednaka a, tada je $|BE| = |CF| = \frac{a}{2}$. Iz

sukladnosti trokuta EAB i FBC ($|AB| = |BC| = a$, $|BE| = |CF| = \frac{a}{2}$,

$\sphericalangle ABE = \sphericalangle BCF = 90^\circ$) slijedi $\sphericalangle EAB = \sphericalangle FBC = \varphi$, $\sphericalangle BEA = \sphericalangle CFB = \psi$. Kako je (u pravokutnim trokutima EAB i FBC) $\varphi + \psi = 90^\circ$, tada je (u trokutu BEG)

$\sphericalangle BGE = 180^\circ - (\varphi + \psi) = 180^\circ - 90^\circ = 90^\circ$, tj. $\overline{BG} \perp \overline{GE}$, odnosno $\overline{AE} \perp \overline{BF}$.

